

(א) לקמן טו: ט) וְגַבֵּל יָג: ושי"ג) א) וְלִקְמָן טו: מכובות קד: כ"ג קס"ג: (ד) ז"ק ח: כמכות כ"ג: (ועי' ערוך ערך הספ"ה)

מוסף רש"י

שטר הקגאה. שקט ממנו שאפילו לא לזה המעות שיעבר עמנו לשלם (לקמן טו:). אחריות טעות סופר הוא. שטר שאין בו אחריות גובה מנכסים משועבדים, שלא הלוה זה מעות אלא באחריות שטר נכסיו והסופר טעה (כתובות קד) אחריות שאינו כחוב בשטר אלא כחוב השטר סתם טעות ושבגת הסופר הוא וכמי שכתב בו אחריות דמי (רשב"ם ב"ב קס"ג). דאזיל ראובן ומשתעי דינא בהדיה. דבעל חוב נלקח מחלוו קרקע בדברים, אם ישנו לראונו שום מצינה על בעל חובו לומר פרעתי, דק"ל נכס' שבעות (מ"ה) דלע"ג דנקיט שטר א"ל אשבעתי לי דלא פרעתי עני אשבעתי (ב"ב ט: וכתיב' כתובות צ"ב). ולא מצי א"ל. בעל חוב לאו בעל דברים דדידי את. בקרקע זו, שכתב יתה משטרך והא' שבעתי שקילנא (כתובות ט:). איני טורף ממך כלום (כתובות צ"ב). דא"ל. ולא ראונו, דמפקת מיניה עלי הדר. מה שאתה מוציאה משמעון יחזיר עלי, שיהי קבלתי עלי אחריות (ב"ב ט:). איבא דאמרי אפילו שלא באחריות נמי. מכרה ראונו למשען, לא מצי אמר ליה בעל חוב לראונו לא עזב דברים דידי את (כתובות צ"ב). ויצאו עליה עסיקין, עוררין לומר שלני ביה (ב"ב ט:).

ומשני **הדא הוא דחד טעמא הוא**. טעם אחד הזקיקו לרבי אלעזר לומר את שתייה דמשום דקאמר מחלוקת דמתניתין בשאין חייב מודה הוה חוקק לומר שאינו גובה אפילו מצני חורין וכיון דהוה חוקק לסיים אכל כשחייב מודה דברי הכל יחזיר הוה חוקק לומר לא חיישין לקנוינא: **שטר הקגאה**. דליכא למימר כתב ללות ולא לזה דהא אפילו לא לזה שעבר דלמה נפשיה: **ולא חיישין לפרעון**. אפילו אין חייב מודה דלא איתא דפרעיה מקרע הוה קרע ליה והכא קתני אע"פ ששניה מודים כו': **וכ"ש בשאינו מודה**. והא לא קשיא לר' אלעזר דהוא אמר בשאין חייב מודה לא יחזיר שום שטר הנראה לגבות דהאי דקאמר ר' מאיר יחזיר משום דלאו בר גבייה הוא: **מאי טעמייהו דרבנן**. דלמרי כי אין בו אחריות נכסים גובה אף מן המשועבדים: **אחריות טעות סופר הוא**. כשאינו כתוב בשטר סופר הוא שטעה אכל זה לא לזה לו מעומיו בלא אחריות נכסים דלא שדי אינן זוזי זכדי: **שנה שפר שטעור לריך לימלך**. הסופר לריך ליימלך במוכר שדה לחצירו לישאל הימנו אם יקבל עליו לכתוב בשטר המכירה שהוא שיעבר לו נכסיו למכירה זו שאם יבא בעל חובו ויטרפנה מן הלוקח שיגבה לוקח זה הקרן והשנה שהשני צה לפני יטרפא משפר עידיה שבנכסים ואם לא נמלך בו לא יכתוב שיש מוכר שאן מקבל עליו אחריות ואף אם קבל על הקרן לא קבל על השנה ואף אם קבל על שניה לא קבל להגבותו מן העידיה אלא מן הציונים. אלמא לאו טעות סופר הוא דאיכא למימר אמלך ביה ולא קבל עליה: **לימא מאן דאמר הא**. משמיה דשמואל: **לא אמר הא**. ואמוראי נינהו אליבא דשמואל: **בשטרי הלוואה**. טעות סופר הוא כיון דלא אכיל פירות ולא מתהני מידי לא שדי זוזי זכדי לחופיה בלא אחריות חוה ימכור נכסיו וכשיבא לגבות לא ימלא כלום: **עבד אינש דזינן ארעא ליומא**. לפסק יוס אחד שמה לא יטרפנה ממנו ואם יטרפנה שמה לזמן מרובה ואוכל בתוך כך פירות הרבה: **זיל נשמתא**. אין כאן עוד דין שמתלת על הכל: **באחריות**. אם יטרפנה ממנו ישלם לו: **לאשטעויי דינא כדדי**. דבע"פ ולסקלו מעל שמעון בכל טענה שיוכל לטעון ולומר פרעתיך כך וכך או כך וכך יש לי עליך תביעה ואני מעכב חוב זה תחתיו: **ולא מלי**. בע"פ למימר ליה לאו בעל דברים דידי את בדבר זה קרקע שמעון אני נוטל אם יש לך תביעה עלי העמידני בדין: **דמפקא מיניה עלי הדר**. מה שאתה מוציאה משמעון יחזיר עלי: **עסיקין**. עוררין כמו המעסקו עמו (בראשית ט:).

הדא הוא דחד טעם הוא דמשום דקאמר רבי אלעזר מחלוקת בשאין חייב מודה הוא מתרין הכי תיובתא דשמואל בתרתי הדא כרבי אלעזר דהא מוקי מתניתין בשאין חייב מודה וחדא (ד) דאמר שמואל מצא שמר הקגאה בשוק יחזיר לבעלים (ז) ולא חיישין לפרעון תיובתא דקתני הכא אע"פ ששניהם מודים לא יחזיר לא לזה ולא אלמא חיישין לפרעון וכל שכן הכא דלא מודה לזה דחיישין לפרעון אמר שמואל מ"ט דרבנן (סברי) (א) אחריות טעות סופר הוא א"ל רבא בר איתי לרב אביי בר אבין ומי אמר שמואל הכי והאמר שמואל שבה שפר ושעבוד צריך לימלך לימא מאן דאמר הא לא אמר הא לא קשיא כאן בשטר הלוואה דלא יהיב אינש זוזי בכדי כאן במקח וממכר דעביד אינש דובין ארעא ליומיה כי ההיא דאבבה בר איהי זבין עליה מאחתיה אתא בעל חוב טרפא מיניה אתא לקמיה דמר שמואל אמר ליה כתבה לך אחריות אמר ליה לא אמר ליה אם כן זיל לשלמא א"ל והא מר הוא דאמר אחריות טעות סופר הוא א"ל הני מילי בשטרי הלוואה אבל בשטרי מקח וממכר לא דעביד אינש דובין ארעא ליומיה (ז) אמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות ובא בעל חוב דראובן וקא טריף ליה מיניה דינא הוא דאזיל ראובן ומשתעי דינא בהדיה ולא מצי א"ל לאו בעל דברים דידי את דא"ל דמפקת מיניה עלי דידי הדר איבא דאמרי יאפי' שלא באחריות נמי דא"ל לא ניהא לי דליהוי לשמעון תרעומת עלי ואמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו עליה עסיקין עד שלא החזיק בה יכול

שנים אוהזין פרק ראשון בבא מציעא יד.

מאי טעמייהו דרבנן. תימה אי שמואל ידע צרייתא דקמני אחד זה ואחד זה גובה מנכסים משועבדים א"כ היה לו לפרש המשנה כותמיה ולא הוה איתותב ואי לא ידע צרייתא מנליה דלרבנן אין זו אחריות גבי ממשעבדי וי"ל דלא ידע הצרייתא ומי"מ אית ליה מסבא דכפרישית לעיל (דף יג: ד"ה דברי) דאי לא גבי ממשעבדי לא גבי נמי מצני חרי כמו לר"מ: **שעבוד צריך לימלך**. בשטרי מקח ואי לא כתבו מצני חרי נמי לא גבי אי בעל חוב טרפה לה כדאמר בסמוך אפי' שלא באחריות דלא ניהא לי דלהוי תרעומת דשמעון עלי אלמא לא הדר עליה אכל אי נגזל טרפה חוזר על הגזלן אפילו בלא אחריות ואפילו ממשעבדי כיון דהוי מקח טעות הוה ליה שטר הלוואה והשמה א"ש דלא קאמר הא פירי דמיירי שעבר חוב טרפה ולית ליה פירי כדאמר לקמן (דף טו). בעל חוב גובה את השבח שזח אין פירי לא והא ניהא נמי דלקמן (ס) אמר שמואל אמלך וכתב שפרא ושנהא ופירי ולא קאמר שעבוד כדכחא משום דלקמן מיירי כנגזל שטרפה אף בלא כתיבת שעבוד חוזר עליו ואפי' ממשעבדי והיינו טעמא דכפרישית דכיון דיש לו שטר מקח והרי מקח צטל שגולה היתה והוי ליה שטר הלוואה דלמרינן ציה אחריות טעות סופר הוא והא דאמר שמואל בחוקת הבתים (כ"ג דף מג.) המוכר שדה שלא באחריות אין מעיד לו עליה מפני שמעמדה בפני בעל חובו לאו הכי מעיד לו עליה אפי' נמצאת שאינה שלו משמע דלא הדר עליה התם מיירי שפירש לו בשטר שלא באחריות אכל סתמא הדר עליה: **דינא הוא דאתי ראובן**. תימה מצי נפקא מינה דהא כל מה שיוכל לטעון ראונו טוען שמעון דטוענין ללוקח ואין לומר ד"מ דמי יש לבע"פ עדים שקרובים לראונו ורחוקים לשמעון דאי טעין נמי שמעון הם פסולים דכיון דאי מפסיד שמעון הדר על ראונו כדמוכח ספ"ק דמכות (דף יג:). גבי אלעא וטוביה קרובים דערבא הוו וקא מסיק דפסולים אף ללוה ולמלוה כיון דאי לית ליה ללוה חיל בתר ערבא ומהאי טעמא נמי א"ל דמי אס יא לשמעון עדים שהם קרובים לו ורחוקים לראונו דכי נמי טוען ראונו פסולים שעל פי עדותם ישאר הקרקע צד שמעון שהוא קרובם וכל שכן כשקנה שלא באחריות שהם פסולים שאו מרויחים לו הקרקע לגמרי וי"ל דמי אס אמר שמעון אין לי עדים ואין לי ראיה ואח"כ מלא עדים או ראיה שהוא אינו יכול להביא דאין הלכה כרשב"ג צראה אחרונה (סנהדרין דף לא.) וראובן יציא א"י כגון שבעל חוב חייב שבעה דאורייתא לראונו והשמה

עין משפט נר מצוה

קיד א מ"י פ"ח מהל' גולה ואברה הל' א ופ"ש מהל' מורה הל' ג ופ"ח מהל' מלה ולזה הל' ג ובסמ"ג דלא פירש שאין לו עליו אחריות סג עשין פכ כ"ד טו"ש"ע ח"מ סי' נט סעיף א וסי' ק"א סעיף א וסי' רכ"ה סעיף א: קב"ד ב ג מ"י פ"ט מהל' מורה הל' ט סג לאון קט ועשין פכ טו"ש"ע ח"מ סי' רכו סעיף א: קב"ד ד מ"י שם הל' ג טו"ש"ע שם סעיף ה:

רבינו הגנאל

והוא שמואל דאמר המוצא שטר הקגאה בשוק יחזירו לבעלים דלא חיישין לפרעון משי"ה אמרי' תיובתא לשמואל בתרתי אבל ר' אלעזר לא שבעין ליה דאמר בהדיא דברי הכל לא חיישין לפרעון תיובתא עליה בהדא. וק"ל רבי יוחנן דתניא כותמיה ונדחו דברי שמואל ור' אלעזר דהא איתותבו אבל תירוצא דרב אשי ודאביי לא נדחו דהא דר' יוחנן לא הוי לתו תיובתא דכרפשינן ליעלא. אמר שמואל מאי טעמייהו דרבנן דאמרי אחריות טעות סופר הוא וכי אמר שמואל הכי והא אמר שמואל שפר שבת לא שעבוד צריך לאימלוכי ביה לאו מכלל שאם לא נגמלו ביה אין בתובין ואי לא כתב ליה א"ל לא שפר ולא שבת ולא שעבוד דהוא אחריות ואי אמרת אחריות טעות סופר הוא ואע"ג דלא כתב כפאן דכתב דמי אמאי לית ליה שעבוד. ופריך לא קשיא הא דאמר אחריות טעות סופר בשטרי הלוואה ומתני' ומתנתא בשטרי הלוואה אבל בשטרי מקח לא אמרי' טעות סופר הוא דעביד מאן דובין ארעא ליומיה כי הא דאיבת בר איהא זבן עיליתא מאחתיה וכי ובהא אמר שמואל צריך לאימלוכי ולית הלכתא כשמואל אלא כדאסקין לשמעון והלכתא אחריות טעות סופר הוא בין בשטרי הלוואה בין בשטרי מקח וממכר. המוכר שדה לחבירו (ט) באחריות

(א) אולי וחס לא כתב ליה לית ליה לא שפר וכו'. (ג) נראה דל"ל שלא באחריות ויאלו עליה עסיקין והחוק בה וכו'.

